

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 An liceat tibi opinionem probabilem, & minus tutam sequi, relicta tua
tutiori, & probabiliori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

dicuntur incidenter, forte ad eorum, non ad probationem dicuntur, sicuti confessio incidenter facta, vel quae sit ad alium...

6. Nunquam tamen exitimo sufficere ad probabilem opinionem constituendam factum vovis Doctoris etiam pij. Nam...

7. Dico secundo. Opinio probabilior est, quae firmiori, & efficaciori fundamento solentur, non quae a pluribus Doctoribus...

8. Regulariter tamen loquendo, ea sententia probabilior est iudicanda, quae a pluribus defenditur, & a doctioribus: ut dixit...

9. Adverto saepe contingere aliquam sententiam probabiliorum esse, non tamen tibi ita apparere, vel quia eius fundamentum...

10. Dico tertio. Communis opinio est, quae a Doctoribus eam ex professo tractantibus communiter defenditur. Nam si...

11. Dico quarto. Communis opinio regulariter praefertenda est particulari, nisi forte particularis ita efficaciter, ac firmam rationem habeat...

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 1.

12. Ex qua doctrina probat Thomas Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 18. n. 7. & Mascard. supra n. 12. opinionem singularem alicuius Doctoris probabiliter rationem nitentem praefertendam esse...

PUNCTUM II.

An liceat tibi opinionem probabilem & minus tutam sequi relicta tua tutiori, & probabiliori.

- 1. Qui negent, & quibus suam sententiam probent.
2. Probabilis est eligi posse opinionem probabilem, relicta probabiliori.
3. Satisfit 1. & 2. argum. contrario.
4. Tertium fundamentum dissolvitur.
5. Non solum potes relicta probabiliori opinionem secundam probabilem aliorum operari, sed in casu gravis necessitatis teneris.

1. Negant plures primo, quia sic optans errare vis, non tutiorem viam eligens cum possis, caque de causa in...

2. Nihilominus communis sententia est, & mihi probabilior (etiam si praedicta sic satis probabilis) eligi posse opinio minus probabilem, & tutam, relicta probabiliori propria, & tutiori...

3. Neque obstant contraria adducta. Ad primum respondeo te operantem ex opinione probabiliori aliorum errare non velle, cum aequae tutam viam eligas...

DE CASTRO PALATII TOM. III. LIB. III. EIVS.

si ex tua probabiliori sententia operareris; nam, ut bene probat Ioann. Sanchez *disp. 44. num. 66.* inter probabiles opiniones nulla datur formaliter tutior, & securior altera: omnes enim sunt æque securæ, securitas enim opinionis in eo fita est, ut operans ex illa nullo modo Deum offendat, efficitur æque securam esse, ac si ex opinione probabiliori operaretur. Quando autem dicitur à Doctores unam opinionem securiorem, & tutiorem esse aliam, non de securitate formaliter loquuntur, hoc est, sequens opinionem probabiliorum, & tutiorem non solum non attingit formaliter culpam, sed nec materialiter, ut contingit cum est opinio probabilior obligans ad restitutionem, & est alia opinio probabilis deobligans, in restitutione enim facienda nulla esse potest nec formalis, nec materialis dissonantia ad rationem: ac si non restituatur, esse poterit materialis dissonantia menti diuina, quæ dictabat in tali casu restitutionem esse faciendam. Nunquam tamen obligaris sequi quod in re tutius est. Præterea cum operaris ex opinione probabiliori, operaris similiter ex probabiliori: nam probabilior opinio est te posse ex opinione probabiliori, relicta probabiliori operari. Ergo cum ex illa operaris, ex opinione probabiliori operaris: probabilis enim opinio concurret, v.g. ad te exculpandum à restitutione facienda, & probabilior opinio concurret ad te exculpandum ne obligaris eligere opinionem probabiliorum, quæ tibi dicebat esse restitutionem faciendam: sic Sanchez *suprà n. 72.* Ex iis respondetur ad textum in *c. iuuenis, c. ad audiendam, c. significauit, mandat enim in dubiis tutiorem partem esse eligendam: quia cum dubium propriè est, sola una pars est tuta: at cum ex opinione probabiliori operaris, cum tunc dubius propriè non sit, utraque pars est æque tuta.*

Ad secundum respondeo te debere sequi ex consilio opinionem, quæ meliori, & subtiliori ratione nititur, non tamen ad id obligaris, si opposita sententiæ rationem probabilem habeas, ut bene dixit Syluest. *verb. opinio, n. fin. q. 1.*

Ad tertium, quod est difficultus, respondet Azor. *tom. 1. institut. moral. lib. 2. cap. 16. quæst. 2. c. 3. c. cap. 17. qu. 7. Valquez 1. 2. quæst. 19. art. 6. disp. 62. cap. 3. num. 10. c. cap. 4. n. 18. c. 19. præcipue circa finem, necessarium non esse relinquere opinionem propriam probabiliorum, ut possis operari secundum opinionem probabilem aliorum, sed simul te habere posse illos duos assensus, alium nitentem principiis intrinsicis ipsius rei, alium nitentem principiis extrinsecis, scilicet auctoritati Doctorum. Doctissimus noster Thomas Sanchez *lib. 1. in Decalog. cap. 9. num. 12. c. 15.* absolute affirmat posse esse illos duos assensus probabiles simul, etiam si à principiis intrinsicis prouenient, quia intellectus (inquit) non affirmat utramque sententiam esse certam, sed utramque esse probabilem, seu probabiliter sustineti posse. Mihi tamen dicendum videtur nequaquam simul esse posse illos duos assensus, siue ab intrinsicis, siue ab extrinsecis principiis proueniant, ratione in argumento facta, quam sic explicio. Iudicas probabilis si ad beneficium dignus omisso digniori, te esse obligatum restituere, alia opinio affirmat te non esse obligatum: esse, & non esse obligatum manifestam contradictionem inuoluit. Ergo non potest simul ab uno intellectu iudicari. Bene tamen stat te iudicare eam opinionem esse probabiliorum altera, & alteram esse probabilem: ac hoc iudicium nec dirigit opus se solo, neque est iudicium probabile de quo loquimur, sed est iudicium euidens: euidens enim iudicas tibi probabilis apparere obligatum esse ad restitutionem, aliorum sententiam deobligantem probabilem apparere. Quod autem insufficientis sit ad regulandam actionem se solo, proba. Nam si probabilis iudicabas te esse obligatum restituere, ut ab hac obligatione eximatis, debes iudicare te non esse obligatum: non enim sufficit si iudicet alios sentire te non esse obligatum, nisi tu sentias te obligatum non esse, aliàs contra propriam conscientiam faceres ex aliorum opinione operando. Ergo si retineas tuam probabilem, vel probabiliorum sententiam de obligatione, nequis simul assensus obligatum non esse, sed ad summum poteris assentiri alios iudicare te obligatum non esse, quod non est sufficiens ad honestandam actionem. Quapropter cum secundum opinionem aliorum vis operari, iudicium tuum probabile, seu probabilis de obligatione suspendere debes, & potes, cum non sit euidens, & clarum, & consequenter non necessariò rapiens intellectum: & ita docet Th. Sanchez. immemor suorum dictorum *1. in Decalog. c. 9. n. 42.* in medico consulente contra propriam opinionem: ubi postquam dixerat non attendens doctores contrarium asserere, posset prudenter id deponere, ac iam medicinam consulere.*

Ex supradictis infertur non solum secundum probabilem aliorum opinionem te posse operari, relicta probabiliori propria, sed in casu grauis necessitatis te teneri aliorum opinionem parum aliàs probabilis conformare. Quia ratione illius grauis necessitatis, & periculi opinio aliàs parum, vel nihil probabilitatis habens redditur maxime probabilis, & secuta ita docet Thom. Sanchez *lib. 2. de matr. disp. 36. n. 8. c. in Decal. lib. 1.*

cap. 9. num. 25. cum Soto de secretis *legendo membro 3. q. 2. concl. 3.* & Nauar. *c. p. inter verba in 2. ed. coroll. 33. num. 135.* & Villalobos *tom. 1. sum. tract. 1. d. 8.* Explicanteque doctrinam variis exemplis. Primò, putas iudicem legitime interrogare de crimine alicuius grauis, & honestæ personæ & reipublicæ non mediocriter necessariæ: non tamen tibi omnino constat, sed habes aliquem scrupulum, & dubium, poteris tunc tacere, neque ad sensum illius respondere, iudicis in tali casu probabile esse, te posse tacere. Secundò, si mulier contrahens bona fide matrimonium inualidè, postea non possit nouum consensum expressum à marito extorquere, sufficit, si affectu maritali accedat. Tertio, exhibet moriturus signa contritionis sacerdote abente, poterit postea veniens in præsentia illum absolue: quia in iis casibus grauis necessitas probabilem opinionem facit, quæ aliàs probabilis non esset.

P V N C T U M III.

An possit Doctor, vel confessarius consulere, vel docere opinionem minus probabilem, relicta probabiliori propria.

1. Posse consulere etiam in materia iustitiæ.
2. Proposuit obiectio, & soluitur.
3. Limitantur aliqui, ut intelligatur, quando interrogantem deobligas.
4. Si rogans intelligat sibi esse obligationem consultam ex aliorum opinione probabili, bene potes consulere.
5. Quis dicendum in casu quo sentires opinionem esse improbabilem, ac defendi ut probabilem ab aliquibus, poteris interrogantem remittere ad illos?
6. Potest interrogans, cui grata non est resolutio vnius Doctorum, alium adire, si recta intentione procedat.
7. Doctores, seu rectores cathedra non tenentur docere qua sibi probabiliora videntur.
8. Improbabiles opiniones docens ex malitia, vel ignorantia culpabili peccatum esse lethale.
9. Si non ut magister, sed ut quidam specialis Doctor opinionem improbabilem in Logica, vel Grammatica habens, non videtur excedere culpam venialem.
10. In rebus ad mores pertinentibus mortale attingit.

Respondeo consulere posse in qualibet materia etiam in materia iustitiæ, & sæpe conueniens esse. ita Sayus in *claus. regia lib. 1. cap. 6. n. 11. Salastrach. 8. disp. vnicia sect. 6. n. 69. c. sect. 9. n. 84.* Valquez *disp. 62. cap. 9. n. 47.* Th. Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 9. num. 19.* Ioan. Sanchez *disp. 41. n. 7.* Ratio est, quia si ex opinione aliorum, ut ex puncto præcedenti constat, iustitiam regulas tuas actiones, cur non poteris aliorum actiones regulare?

1. Dices Interrogans non rogat de aliorum opinione, sed de tua Ergo ut ad eius mentem respondeas, propriam opinionem teneris manifestare.

Respondeo primò, interrogantem non tam inquirere tuam, vel aliorum opinionem, quam quid ipse efficere possit, siue ex tua siue ex aliorum opinione. Secundo, esto interrogat de tua, non tamen es obligatus illam manifestare, sæpe enim inconuenientia ex tali manifestatione oriuntur.

3. Hanc conclusionem limitat Salas *suprà sect. 9. num. 85.* & Valquez *illo num. 47.* Ioan. Sanchez *disp. 43. n. 42. c. disp. 44. num. 50.* ut intelligatur quando interrogantem deobligas, secus si illi obligationem imponis. Tunc enim dicunt ij Doctores te non posse secundum opinionem probabilem aliorum consulere, cum enim ipse non de aliorum opinione roget, sed de tua, immeritò illi obligationem imponis. At Thom. Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 9. num. 21.* cum Salas *suprà c. sect. 10. n. 95.* sentit te posse consulere tam exemptionem legis, quam obligationem illius ex aliorum opinione, nisi expressè rogas inquirat, an aliqua ratione excusari valeat à restitutione, v.g. facienda, tunc, inquam, teneris aut à consilio dando abstinere, aut aliorum opinionem probabilem excusantem declarare, & in hoc casu nemini est dubium.

4. Sentio igitur te posse ex aliorum opinione obligationem consulere, si rogans intelligat solum ex probabili opinione sibi esse obligationem consultam, tunc enim veritate manifestas, neque illi iniuriam facis, siquidem tacitè dicis contrarium esse probabile, & posse illud tute sequi. At si rogans intelligat id sibi in dubitatum consulti, qualiter solent rudes, & ignorantes intelligere, iniuriam illi facis, si ab ignorantia non remoueas, & veritatem non manifestes. Præterea omnes petentes consilium esto expressè non rogent, an aliqua ratione excusari à restitutione valeant, tacitè rogant, cum dicunt, an obligati sint restituere: Si ergo cum expressè rogant, an aliqua ratione à restitutione excusentur, teneris manifestare aliorum, vel tuam probabilem sententiam excusantem, sic teneris cum absolute de obligatione interrogant. Nullus enim præsumi debet sibi velle imponere obligationem, cum ab illa possit excusari.